

122 hlasů pro čisté ovzduší, pro jaderné subvence jen 40

Povolební analýza politické odpovědnosti: Na jaká ekologická řešení má nová Poslanecká sněmovna sílu?

pondělí 20. listopadu 2017

Strany, které šly do voleb s konkrétními řešeními, jak snížit znečištění ovzduší (ANO, Piráti, ČSSD a TOP09), získaly celkem 122 poslaneckých mandátů. Mají tedy - ať už budou ve vládě nebo opozici - politickou povinnost se domluvit a prosadit účinná řešení, která vyženou smog z měst a vesnic.

Analýzu politické odpovědnosti Poslanecké sněmovny, která dnes začíná ustavující schůzí, vypracovaly Hnutí DUHA a Zelený kruh podle předchozí analýzy předvolebních programů [1] a dalších závazků, které zástupci stran vyjádřili [2]. Jde o rozbor politických závazků, ekologické organizace tím nepředvídají budoucnost. Sliby samozřejmě automaticky neznamenají, že je strany naplní. Tož však neumenšuje jejich politickou odpovědnost a nebo oprávněná očekávání voličů. **Kompletní výsledky analýzy jsou v příloze této tiskové zprávy.**

V ochraně ovzduší se strany shodují i v detailech. Všechny chtějí pokračovat ve výměně uhelných kotlů a chtějí útlum uhelných elektráren. Pro naplnění slibů voličům musejí novelami zákonů zpoplatnit znečištění z domácích topenišť, z vytěženého hnědého uhlí i z málo účinné výroby uhelné elektřiny. Zároveň nesmějí připustit výjimky z nových evropských limitů pro znečištění. Také bude nutné rozšířit dosavadní kotlíkové dotace o program na výměnu starých kamen dostupný i chudým domácnostem.

Pokud by však hnutí ANO opravdu navrhlo faktické zrušení Ministerstva životního prostředí (MŽP), o němž píše ve svém volebním programu, plán by ztroskotal. Neexistoval by dostatečně silný úřad, který by dál prosazoval ozdravení prostředí pro náš život. K návrhu na sloučení MŽP s Ministerstvem zemědělství se ovšem nepřidala žádná další strana a samotné hnutí ANO svým ministrem Richardem Brabcem návrh posléze zpochybnilo [3].

Podle analýzy jsou v nové Poslanecké sněmovně strany, které explicitně požadují zachování limitů těžby hnědého uhlí v jasné přesile (107 mandátů) a navíc žádná z ostatních stran prolomení limitů nenavrhují. Rozvoj čistých domácích obnovitelných zdrojů má podle slibů podporu také (85 mandátů strany s konkrétními návrhy a dalších 84 strany, které jsou obecně

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhýbat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.

pro). Naopak megalomanský projekt kanálu Dunaj-Odra-Labe může jménem voličů prosazovat jen KSČM (15 mandátů), ostatním (kromě TOP09, která je explicitně proti) nestál mrtvý záměr ani za odmítnutí a v programech s ním vůbec nepočítají. KSČM spolu s ODS (dohromady 40 mandátů) jsou jediné strany, od nichž se voliči před volbami mohli dozvědět, že drahé jaderné reaktory zaplatí pomocí jejich daní či vyšších účtů za elektřinu. Ostatní strany rozhodně mandát pro tak zásadní ekonomické rozhodnutí nedostaly.

Nelichotivý je fakt, že pouze 52 mandátů (Piráti, ČSSD, TOP09) zastupuje závazky stran řešit kritický zdravotní stav našich lesů. Ostatní strany se k problému nevyjádřily, nikdo však není vyloženě proti. Lze očekávat, že se ostatní strany budou nuceny pod tíhou situace do řešení problému zapojit.

Pro dobře řešení palčivého problému hospodaření s odpady je zatím jen 44 hlasů (Piráti, TOP09, KSČM), které podporují zvyšování recyklace. Pro spalování je však ještě méně, jen 25 hlasů z ODS. ČR však klopýtá s 35% mírou recyklace daleko za vyspělými státy EU (například Německo a další západní země dosahují 60 %). Budeme proto muset reagovat na nová evropská pravidla pro oběhové hospodářství, která požadují zvýšení recyklace na téměř dvojnásobek a která ČR společně s ostatními zeměmi EU schvaluje.

V rámci předvolebních debat ANO ústy ministra životního prostředí Richarda Brabce slíbilo vrátit lidem právo vstupovat svými spolky do územních a stavebních řízení [4], tedy to právo, které jim poslanci (včetně téměř kompletního klubu ANO) v minulém volebním období vzali. Stejně jednoznačný závazek stanovili Piráti a TOP09. Celkem mají politici pro změnu zákona a vrácení práv 107 hlasů a je tedy na místě požadovat, aby splnili svoje sliby.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl:

„Čisté ovzduší by mělo mít v nové Poslanecké sněmovně zelenou. Strany, které voličům slíbily konkrétní řešení před volbami, získaly celkem 122 mandátů, a navíc se dobře shodují i v detailech řešení. Mají tedy dostatečnou sílu, ale také jednoznačnou politickou odpovědnost prosadit pokračování výměny uhelného vytápění, a to i v chudých domácnostech. To stejné platí pro zavedení poplatků za znečištění, vytěženého hnědého uhlí i nízkoučinné výroby uhelné elektřiny. Nesmějí také připustit výjimky z nových evropských limitů pro znečištění ovzduší. Podobně voliči mohou legitimně očekávat, že jim poslanci vrátí právo připomínkovat stavební a další záměry ve svém okolí, i tento závazek má v nové Sněmovně většinu hlasů.“

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, řekl:

“Megalomanský a zbytečný kanál Dunaj-Odra-Labe napříč naší zemí má v nové Sněmovně podporu pouhých patnácti mandátů. Dotace z našich daní na prodělečné jaderné reaktory by podpořilo jen čtyřicet poslankyň a poslanců z ODS a KSČM. Nebezpečné plýtvání je v českém parlamentu v menšině. Naopak čistší ovzduší a transparentnější rozhodování o stavbách a těžbě má tentokrát většinu, pokud ovšem strany splní své sliby.“

Kontakty:

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, 723 559 495, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Daniel Vondrouš, ředitel Zeleného kruhu, 724 215 068, daniel.vondrous@zelenykruh.cz

Jan Piňos, média a komunikace Hnutí DUHA, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] http://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2017/09/hodnoceni_vlady.pdf

[2] Zejména se jedná o zpracované priority Pirátů, kteří doplnili po volbách jasné závazky (konkrétní pozitivní řešení) z hlediska zlepšení zdraví lesů, ochrany zemědělské půdy a vrácení práv občanům: <https://www.pirati.cz/assets/pdf/20-priorit-piratu.pdf>

[3] <http://hnutiduha.cz/aktualne/ministr-richard-brabec-zpochybnuje-ruseni-samostatneho-ministerstva-zivotniho-prostredi>

[4] https://zpravy.idnes.cz/richard-brabec-bilancovani-ministerstvo-zivotniho-prostredi-evropske-fondy-boj-se-suchem-kotlik-inp-/domaci.aspx?c=A171004_112409_domaci_fer

Příloha: Analýza politické odpovědnosti za řešení ekologických problémů

Hnutí DUHA a Zelený kruh navázaly na předvolební hodnocení programů stran z hlediska patnácti ekologických problémů. Analyzovaly kolik mandátů získaly konkrétní či i obecné závazky stran k řešení těchto problémů. Kromě vyhodnocení volebních programů vzaly do úvahy i následné relevantní deklarace stran (například ekologický manifest TOP09 či povolební zpřesnění prioritních témat Pirátů). Na základě toho sestavily tabulku politické odpovědnosti poslanecké sněmovny, neboť voliči a voličky stran, které se shodují na řešení ekologických problémů (a mají dohromady nadpoloviční většinu křesel v dolní komoře) mohou legitimně očekávat, že se politici domluví a řešení také prosadí.

ekologický problém / řešení	hlasů pro konkrétní řešení	+ hlasů pro obecnou podporu	hlasů proti řešení
ovzduší a smog	122 (ANO, Piráti, ČSSD, TOP09)	153 (+ KSČM, KDU-ČSL, STAN)	25 (ODS)
kamiony v obcích	7 (TOP09)	7	0
recyklace odpadu	29 (Piráti, TOP09)	44 (+ KSČM)	25 (ODS)
sucho a voda	28 (KSČM, TOP09, STAN)	153 (+ ANO, Piráti, ČSSD, KDU-ČSL)	0
zdravé lesy	44 (Piráti*, ČSSD, TOP09)	52 (+ KDU-ČSL)	0
divoká příroda	29 (Piráti, TOP09)	107 (+ ANO)	25 (ODS)
ochrana půdy	60 (Piráti*, KSČM, KDU-ČSL, TOP09, STAN)	100 (+ ODS, ČSSD)	0

místní potraviny	46 (ODS, ČSSD, STAN)	178 (+ ANO, Piráti, KSČM, KDU-ČSL, TOP09)	0
závislost na fosilních palivech	44 (Piráti, ČSSD, TOP09)	147 (+ ANO, KSČM, KDU-ČSL)	0
úsporné domy	78 (ANO)	132 (+ Piráti, ČSSD, KDU-ČSL, TOP09)	0
čistá domácí energie	85 (ANO, TOP09)	169 (+ Piráti, SPD***, ČSSD, KSČM, KDU-ČSL)	0
uhelné doly	116 (ANO, Piráti, KDU-ČSL, STAN)	123 (+ TOP09)	0
jaderné subvence (neposkytnutí)	29 (Piráti, TOP09)	160 (+ ANO, SPD, ČSSD, KDU-ČSL, STAN)	40 (ODS, KSČM)
kanál Dunaj-Odra-Labe (nerealizace)	7 (TOP09)	7	15 (KSČM)
občanská práva (vrácení)	107 (ANO**, Piráti*, TOP09)	107	25 (ODS)

* Piráti po volbách zpřesnili svých 20 priorit a dali jasné závazky (konkrétní pozitivní řešení) z hlediska zlepšení zdraví lesů, ochrany zemědělské půdy a vrácení práv občanům.

** ANO ústy ministra životního prostředí Richarda Brabce slíbilo vrátit lidem právo vstupovat skrze spolky do územních a stavebních řízení.

*** SPD až po hodnocení volebních programů rozšířilo svůj program a deklarovalo obecnou podporu obnovitelným zdrojům. Ostatním ekologickým problémům se program strany nevěnuje vůbec nebo jen velmi vágně.

Hlavní závěry:

Nadpoloviční většinu hlasů pro konkrétní řešení by na základě politické odpovědnosti stran a jednotlivých poslanců mělo získat zejména řešení znečištění ovzduší (122), zachování limitů těžby hnědého uhlí (116) a vrácení práva lidí účastnit se svými spolky připomínkování záměrů z hlediska dopadů na životní prostředí (107). Voliči a voličky také mohou legitimně očekávat, že se podaří prosadit rozumnou podporu pro čisté domácí obnovitelné zdroje (85+84) či lepší ochranu divoké přírody (29+78).

Naopak podporu by na základě politické odpovědnosti neměl dostat kanál Dunaj-Odra-Labe a další megalomanské projekty splavňování řek (15 mandátů). Také pouze 40 poslanců a poslankyň se může opřít o závazky voličům a prosazovat dotace pro nové jaderné reaktory zaplacené z peněz daňových poplatníků či pomocí zvýšení účtů za elektřinu. Spolu s vágní podporou pro jaderné reaktory je to sice 133 hlasů, ale ANO a ČSSD nikdy jasně neřekly, že chtějí vyšší účty za elektřinu či obří výdaje ze státní kasy.

Nelichotivý je fakt, že pouze 52 mandátů (Piráti, ČSSD, TOP09) zastupuje závazky stran řešit kritický zdravotní stav našich lesů. Ostatní strany se k problému nevyjádřily, nikdo však není vyloženě proti a dá se očekávat, že se ostatní strany budou nuceny pod tíhou situace do řešení problému zapojit.

Pro dobré řešení palčivého problému odpadů je zatím jen 44 hlasů (Piráti, TOP09, KSČM), které podporují zvyšování recyklace. Pro spalování je ale ještě méně, 25 hlasů z ODS. ČR však klopýtá s 35% mírou recyklace daleko za vyspělými státy EU (například Německo a další západní země dosahují 60 %). Budeme proto muset reagovat na nová evropská pravidla pro oběhové hospodářství, která požadují zvýšení recyklace na téměř dvojnásobek a která ČR společně s ostatními zeměmi EU schvaluje.